

time to momo

RUHRGEBIED

RUHRGEBIED

Velen denken bij het Ruhrgebied aan industrie. Is het dan wel een toffe vakantiebestemming? Jazeker! Oude kolenmijnen en fabrieksgebouwen hebben er een tweede leven gekregen als industrieel erfgoed en culturele hotspot. In sommige kun je met je camera uren ronddwalen tussen oude installaties, andere herbergen prachtige musea.

Muziek liefhebbers zijn hier aan het juiste adres, dankzij talrijke festivals en concerten. Het Ruhrgebied is ook nog eens groen. Je kunt er volop wandelen, fietsen over oude spoorlijnen, varen en ontspannen in een van de vele parken. Of voel de geschiedenis in een kasteel of ruïne. In sommige steden vind je vakwerkhuisen en overal kom je de typisch Duitse cafés tegen. Die worden afgewisseld met bars voor koffie, taart en cocktails. Natuurlijk tippen we ook de beste winkels. En dat allemaal op een paar uur rijden.

IT'S TIME TO MOMO!

LOCAL

GEERT LEMMENS

WOONPLAATS

KEULEN

WERK & BEZIGHEDEN

**TEKSTSCHRIJVER,
VERTALER, REDACTEUR,
DOCENT**

Geert Lemmens verhuisde ruim twintig jaar geleden voor een nieuwe baan van Nederland naar Duitsland. Hij is er sindsdien werkzaam als tekstschrijver, vertaler, redacteur en docent en woont in Keulen. Voor mo'media was hij eerder al een van de auteurs van *Verrassend Duitsland*, ook schreef hij de Time to Momo-gids over Keulen en Bonn. Het Ruhrgebied heeft altijd zijn interesse gehad: 'Deze regio hunkert naar erkenning, en terecht. Want het is er veelzijdig, hip en veel groener dan je denkt. Een spannend gebied vol culturele initiatieven, eettentjes en originele winkels. Het enorme industriële erfgoed is op zich al een reisje waard. Maar er is nog zoveel meer te ontdekken! Met de adressen in deze gids laat ik je graag zien waar je moet zijn.'

WEINHANG

Kumpel Postkarten
2,-€
Erlöse gehen an
den Druck des
Kumpel Buches!

INTRODUCTIE

WELKOM IN HET RUHRGEBIED

Met een paar uur rijden of treinen ben je al in het Ruhrgebied. Ideaal dus, voor wie van weinig reistijd houdt. En dan kom je ook nog in een veelzijdige regio terecht. Want in het Ruhrgebied bezoek je talloze musea, kun je volop wandelen en fietsen, vind je originele winkels en eet je goede *Ruhrpott*-gerechten. Je vermaakt je hier gerust een (lang) weekend, week of langer. Dat was bijna ondenkbaar toen de industrie hier de dominante factor was. Uit die tijd stamt het negatieve imago en daarvan afkomen is moeilijker dan je denkt. In het Ruhrgebied weten ze daar alles van. Ondanks dat alle kolenmijnen en bijna alle staalfabrieken zijn gesloten, en de lucht en het water er schoner zijn dan ooit, raakt deze regio maar met moeite zijn reputatie als 'lelijk' of 'vies' kwijt. Dat heeft te maken met de miserabele situatie waarin het Ruhrgebied ooit verkeerde: in de steden hing een dikke, geelbruine smog van zwaveldampen, terwijl de Emscher door de industrie achteloos als 'riool' werd gebruikt en de zwaarst verontreinigde rivier van Duitsland was.

VAN INDUSTRIEZONE NAAR INDUSTRIEEL ERFGOED

Al in de jaren 60 klonk het geluid door dat 'de hemel boven het Ruhrgebied weer blauw' moest worden. Het zou echter nog zo'n twintig jaar duren voordat met de zogenaamde *Strukturwandel* de transformatie van het industriële Ruhrgebied in een kenniseconomie en dienstensector op gang kwam. Sindsdien dringt geleidelijk het besef door wat deze regio allemaal te bieden heeft – groene heuvels en recreatiemeren, wereldwijd unieke

indusriemonumenten en veelzijdige steden met hippe wijken, om er maar een paar te noemen. Maar het industriële verleden werd niet compleet met de sloophamer te lijf gegaan: in die geschiedenis werd juist nieuw leven geblazen. Een speciaal hiervoor bedacht netwerk voor auto, fiets en bus – de Route Industriekultur – omvat alle 900 (!) industrie- en techniekmonumenten.

KEERZIJDE

De *Strukturwandel* was goed en noodzakelijk voor mens en milieu, maar had een keerzijde. Decennialang leverde het Ruhrgebied met zijn kolenmijnen en staalindustrie werk aan honderdduizenden arbeiders, van wie velen uit Polen, Italië en Turkije kwamen. Het

Ruhrgebied was rijk, machtige industriële werden er zelfs steenrijk. Toen het 'zwarte goud' elders goedkoper werd gedolven en vervolgens ook de fabricage van staal er niet meer lonend was, sloten de mijnen, staalfabrieken en hoogovens een voor een. De laatste kolenmijn ging dicht in 2015. Het Ruhrgebied was slachtoffer geworden van zijn eigen succes. Wat volgde was een enorme toename van werkloosheid, iets waar de regio nog steeds niet overheen is. Ook dit imago, dat van een relatief arm en in esthetisch opzicht deels achtergebleven gebied, knaagt aan de trotse *Ruhris*, zoals de inwoners worden genoemd. En dan komt een vierde plaats op de internationale HUGSI-index voor groenste steden ter wereld goed van pas. Dortmund viel deze eer te beurt in 2021.

DE REVIVAL IN CIJFERS

Om nog meer over het Ruhrgebied te weten te komen, helpen enkele opmerkelijke cijfers.

Van Duisburg tot Dortmund en van Lünen tot Hagen vind je er ruim veertig boeiende musea en elf grote podia. In en om de vier metropolen en de kleinere steden ertussen bevinden zich negentig parken. In de loop van de Ruhr liggen vier grote stuwmeren, die allemaal toegankelijk zijn voor recreatie en watersport. Met vijf universiteiten, zeventien hogescholen en de Folkwang Universität der Künste snap je meteen dat het Ruhrgebied ook bij studenten erg in trek is. En voor fijnproevers doet het gebied het met negen sterrenrestaurants bepaald niet slecht.

INTERNATIONALE WAARDERING

Zulke feiten blijven natuurlijk niet onopgemerkt. Internationaal lifestylemagazine *Monocle* publiceerde het artikel 'From coal to cool', terwijl *National Geographic* in 2021 het Ruhrgebied in zijn top 25 van wereldwijd spannendste reisdoelen opnam. *The Guardian* roemt de transformatie die het

Ruhrgebied in de laatste decennia onderging en is verrast door de 'nieuwe en bijzondere attracties' die het toeristen te bieden heeft.

OP PAD IN DE RUHRPOTT

De hoogste tijd dus om het Ruhrgebied – de *Ruhrpott*, zoals de locals het noemen – zelf te verkennen. Dompel je onder in *industrial nature*, ontdek in Duisburg het havencafé waar *Tatort* werd gefilmd en maak een klimtoer over een voormalige hoogoven. Verbaas je in Oberhausen over de gigantische Gasometer en flaneer in Mülheim langs de Ruhr. Ga shoppen in Essen langs de *Rü* en bezoek een oude kolenmijn met Unesco-werelderfgoedstatus. Beklim in Bottrop de piramide op een slakkenberg en wandel in Gelsenkirchen door een veelzijdig park. Ga

onder de grond in het Bergbau-Museum in studentenstad Bochum en maak je op voor een avondje stappen in de Bermuda3Eck. Ontdek in Witten waar de industriegeschiedenis van het Ruhrgebied eeuwen geleden begon en waarom Hagen een mekka is van moderne kunst. Met het vakwerkstadje Hattingen nog in je gedachten, kijk je je ogen uit in de creatieve Dortmund U. Op je trip door het noorden maak je in Dorsten aan de meanderende Lippe kennis met het Romeinse verleden en bezoek je een ufo in Lünen. In Hamm staat een gigantische olifant en in Unna kun je lichtkunst bewonderen – het Ruhrgebied heeft het allemaal!

PRAKTISCHE INFO

(Gemiddeld)	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
max. temperatuur °C	4°	6°	10°	14°	19°	22°	23°	23°	20°	15°	9°	5°
Zonuren	2	4,5	5	6,5	7,5	8	8	7,5	5,5	5	4,5	2

KLIMAAT

De gemiddelde temperatuur in het Ruhrgebied is 13 °C. Het gemiddeld aantal zonuren per dag schommelt rond de 6 en het aantal regendagen per jaar ligt op 147. Het weer-type is over de seizoenen genomen praktisch identiek aan dat van Nederland en België, met kleine regionale verschillen.

TAAL

Duits is uiteraard de voertaal in het Ruhrgebied. Daarnaast kun je er het typische *Ruhrpott*-accent horen, dat zo zijn eigen uitspraak en woordenschat heeft. Meer daarover lees je op pagina 178. Het Ruhrgebied is bovendien een smeltkroes van culturen en talen, vooral de Turkse, Poolse en Italiaanse. De jonge generatie kan over het algemeen prima uit de voeten met Engels.

BETALEN

Vanzelfsprekend betaal je met de euro. In grote winkels en bij bezienswaardigheden kun je bijna altijd met een Nederlandse pinpas of creditcard terecht, maar houd er rekening mee dat sommige cafés, restaurants, *Imbissen* (snackbars) en kleine shops alleen cash accepteren. Betalen in het ov kan ook per app, zorg er dan wel voor dat je je eerst online registreert.

OPENINGSTIJDEN

Supermarkten zijn over het algemeen open van 8.00 tot 21.00 uur. Op zondag zijn winkels en supermarkten gesloten, maar veel bakkers zijn op zondagochtend open. Voor kleine boodschappen kun je altijd terecht bij de alomtegenwoordige *Kiosken* (of *Buden*). Sommige restaurants openen hun deuren pas om 17.00 uur, *Kaffee und Kuchen*-cafés daarentegen sluiten vaak om 18.00 uur.

HANDIGE LINKS

- ruhr-tourismus.de/nl ► voor nog meer inspiratie over het Ruhrgebied
- route-industriekultur.ruhr ► voor een route langs industriële locaties en musea
- deutschebahn.com/en ► treintijden en -tickets
- vrr.de ► regionale vervoersbedrijven in het Ruhrgebied (bussen, trams, treinen)
- adac.de ► verkeersinformatie op de weg, files, wegwerkzaamheden
- waz.de ► krant in Noordrijn-Westfalen inclusief nieuws over het Ruhrgebied
- ardmediathek.de/sendung/lokalzeit-ruhr ► voor actualiteiten

VERVOER

REIZEN MET DE TREIN

Het Ruhrgebied is goed per trein te bereiken. Vanuit Venlo reis je in exact een uur naar Duisburg en van Arnhem Centraal duurt een treinreis naar Dortmund circa twee uur en een kwartier. In het weekend kan de dienstregeling afwijken, kan een treinreis langer duren en moet je soms overstappen. Van Antwerpen-Centraal reis je in vier uur naar Bochum, met een overstap in Aken (soms zijn meerdere overstappen nodig). Via de centrale stations van bijvoorbeeld Duisburg, Essen, Bochum en Dortmund zijn er treinverbindingen en overstapmogelijkheden in alle richtingen.

REIZEN MET DE AUTO

Vanuit Arnhem rijd je via de A12 en A3 in ongeveer anderhalf uur naar hartje Ruhrgebied; vanuit Venlo duurt een autorit via de A40 naar Essen iets meer dan een uur. Vanuit Antwerpen rijd je via Venlo (E34, A67, A40) in ongeveer tweeënhalf uur naar het Ruhrgebied. Het gebied staat erom bekend dat er altijd wel ergens werkzaamheden, afsluitingen of vertragingen zijn, dus houd rekening met eventuele omleidingen en langere reistijden. Een groene milieusticker (Umweltplakette 4) is in het hele gebied verplicht. Deze is verkrijgbaar bij de ANWB of VAB (anwb.nl/vakantie/duitsland/reisvoorbereiding/milieuzones, webshop.vab.be/nl/milieuvignet-duitsland) en bij sommige tankstations.

OPENBAAR VERVOER: WELCOMECARD RUHR

Met de WelcomeCard Ruhr reis je met trein, tram, bus en metro door het hele Ruhrgebied en heb je gratis of gereduceerd toegang tot talrijke bezienswaardigheden. Voor 24 uur kost dit € 39,90, voor 48 uur € 69,90 en voor 72 uur € 89,90. Meer informatie vind je op welcomecard.ruhr en vrr.de/de/tickets-tarife/ticketuebersicht/welcomecard-ruhr.

FIETSEN

In het milieubewuste Ruhrgebied wordt volop gefietst en de RuhrtalRadweg van 240 kilometer (ruhrtalradweg.de; zie ook pagina 108) staat in de top 3 van populairste fietsroutes van Duitsland. Metropolradruhr (metropolradruhr.de) is met tweeduizend fietsen in elf Ruhrgebiedsteden de grootste aanbieder van huurfietsen. Je kunt na online registratie in een willekeurige stad op de fiets stappen en die op een willekeurige andere plek in het Ruhrgebied achterlaten. Het basistarief is € 1 per kwartier; een fiets huren voor 24 uur kost € 15.

Travelbike is een andere aanbieder (travelbike.de/reiseziele-routen/deutschland/nordrhein-westfalen/ruhrgebiet). Meer over fietsroutes vind je op pagina 108 en 109.

FEESTDAGEN & FESTIVALS

JAARLIJKSE FEESTDAGEN

Op feestdagen zijn winkels gesloten. Sommige musea zijn op aangepaste tijden open. Het Ruhrgebied kent de volgende bijzondere feestdagen, die voor de hele deelstaat Noordrijn-Westfalen gelden.

30 april

Tanz in den Mai

Feestavond in de aanloop naar 1 mei.

1 mei

Dag van de Arbeid

Demonstraties, bijeenkomsten en festivals ter viering van de bijdrage van arbeiders aan de maatschappij.

16 juni

Sacramentsdag

Katholieken herdenken het Laatste Avondmaal van Jezus Christus.

3 oktober

Dag van de Duitse Eenheid

Markeert de hereniging van West- en Oost-Duitsland op 3 oktober 1990.

1 november

Allerheiligen

Herdenking van alle heiligen. Ook worden graven van overleden familieleden bezocht en versierd met bloemen en kaarsen als teken van respect en herinnering.

FESTIVALS & EVENEMENTEN

Het wemelt in het Ruhrgebied van grote en kleine festivals – van theater, film, klassieke en popmuziek tot aan *steampunk*. We hebben de bekendste en interessantste voor je op een rij gezet. Informatie over exacte data, prijzen en deelnemers vind je op de betreffende website.

MEI

KURZFILMTAGE

Dit internationale filmfestival voor de korte film bestaat al 70 jaar en is het oudste ter wereld.

[oberhausen, kurzfilmtage.de](http://oberhausen.kurzfilmtage.de)

MEI – JUNI

RUHRFESTSPIELE

Oudste en een van de grootste theaterfestivals van Europa.

[recklinghausen, ruhrfestspiele.de](http://recklinghausen.ruhrfestspiele.de)

UN(N)A FESTA ITALIANA

'Het grootste Italiaanse feest ten noorden van de Alpen'. Gezinsvriendelijk festival met (show)muziek, straatkunstenaars, ambachten, Italiaanse hapjes en wijn.

[unna, festaitaliana.de](http://unna.festaitaliana.de)

JUNI

EXTRASCHICHT

Festival voor fans van lichtkunst, nachtevents en industriecultuur in de 'metropool Ruhr'. Shuttlebussen rijden van locatie naar locatie; zo krijg je in korte tijd een indruk van diverse industriemonumenten.

heel het Ruhrgebied, extraschicht.de

RUHRGAMES

Vierdaags internationaal urban sport- en cultuurfestival, met name voor jongeren, in het imposante Landschaftspark-Nord.

duisburg, ruhrgames.de

TRAUMZEIT

Driedaags muziekfestival met een mix van indierock, postpunk, singer/songwriter, folk, hiphop en electro. Je kunt met een combi-ticket op het terrein kamperen.

duisburg, traumzeit-festival.de

JULI

BOCHUM TOTAL

Gratis toegankelijk, vierdaags openlucht-muziekfestijn met diverse podia midden in de legendarische Bermuda3Eck, dé uitgaanswijk van het Ruhrgebied.

bochum, bochumtotal.de

RUHR IN LOVE

Meerdaags festival voor fans van techno en elektronische beats.

oberhausen, ruhr-in-love.de

JUICY BEATS

Groots muziekfestival in het Westfalenpark. Voor fans van electro, indie, hiphop, house, techno, reggae en worldbeats.

dortmund, juicybeats.net

AUGUSTUS

STEAMPUNK JUBILEE

Liefhebbers van *steampunk* komen aan hun trekken bij de 'keizerlijke' scheepslift Henrichenburg: gekostumeerde *steampunkers*, markten, wandelende acts, live-muziek en stoombootvaarten.

waltrop, steampunkjubilee.de

CITYRING KONZERT

Openluchtfestival met een mix van klassiek en pop in de binnenstad van Dortmund.

dortmund, cityringkonzerte.de

AUGUSTUS – SEPTEMBER

ZELTFESTIVAL

Misschien wel het populairste festival in het Ruhrgebied. De 'witte tentenstad aan het meer' biedt zeventien dagen een afwisselend cultuurprogramma met allerlei muziek, diverse soorten optredens, een grote design- en creatieve markt en heel veel lekkers om te eten en drinken.

kemnader see, ten zuiden van bochum, zeltfestivalruhr.de

RUHRTRIENNALE

Prestigieus internationaal kunstenfestival dat om de drie jaar van intendant wisselt. Van 2024-2026 staat het onder regie van Belgische toneel- en operaregisseur Ivo van Hove.

heel het Ruhrgebied, ruhrtriennale.de

NOVEMBER

BLICHE

Jaarlijks film- en mediakunstenfestival dat zich vooral, maar niet uitsluitend, richt op het Ruhrgebied.

bochum, bliche.org

HIGHLIGHTS

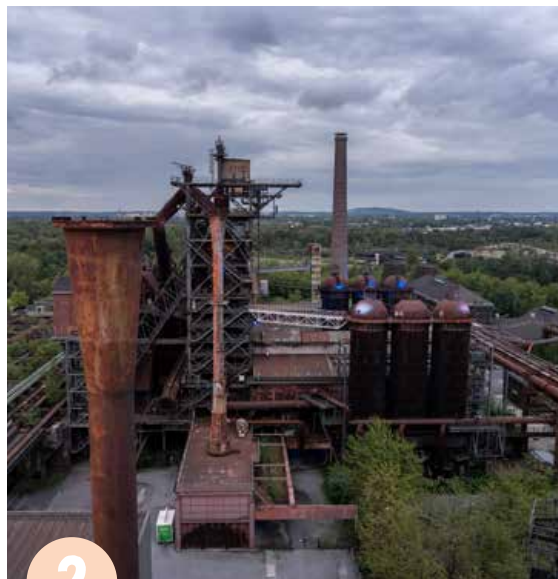

1

TIGER & TURTLE

De een zal bij de eerste aanblik van deze bijzondere constructie er meteen in willen klimmen, de ander zal schoorvoetend een van de open trappen opgaan, om na een paar treden weer snel om te keren. Niet erg, het uitzicht over Duisburg en de Rijn is vanaf de top van de Heinrich-Hildebrand-Höhe sowieso indrukwekkend en maakt het bestijgen van deze slakkenberg de moeite waard. Voor diegenen die zich wel aan de klim wagen: maak je geen illusies over de looping, over de kop ga je op deze 'wandelaachtbaan' zeker niet, want dit gedeelte is niet toegankelijk. Nog mooier is het hier zodra het donker wordt en de **Tiger & Turtle** in het licht baadt.

► pagina 41

2

LANDSCHAFTSPARK DUISBURG-NORD

De kolossale hoogoven nummer 5 in het **Landschaftspark Duisburg-Nord** móét je gezien hebben. Als je geen hoogtevrees hebt én van sportieve activiteiten houdt, dan zit je hier ook goed. Zo kun je het 70 meter hoge uitzichtplatform van de installatie beklimmen, dit is gratis toegankelijk en 24 uur per dag te bereiken. Ook is er een klimparcours, waar je onder begeleiding en beveiligd aan een gordel je evenwicht test over wiebelende kabels op 50 meter hoogte. Tot slot zijn er betonnen klimwanden (meld je van tevoren aan). Wie liever op de grond blijft, kan in het park wandelen, fietsen en zien hoe de natuur delen van de oude installaties terug verovert.

► pagina 42

3

ZECHÉ ZOLLVEREIN

Ooit was Unesco **Zeche Zollverein** met zijn markante dubbele schachtbok en Bauhaus-architectuur de grootste – en volgens sommigen ook mooiste – kolenmijn ter wereld. Nu is het een multifunctioneel complex dat bestaat uit onder andere twee musea, een dependance van de Folkwang-kunstacademie, innovatieve bedrijven en een hotel. Bij die ingrijpende make-over was onder anderen de Nederlandse architect Rem Koolhaas nauw betrokken. Zo bedacht hij de in oranje licht badende, lange roltrappen van het Ruhrmuseum, lijkend op gloeiend, vloeibaar ruwrijzer. In de Zollverein bevindt zich ook het Besucherzentrum Ruhr, het centrale informatiepunt voor de Route Industriekultur en toerisme in het Ruhrgebied.

► pagina 83

4

VILLA HÜGEL

De geschiedenis van de Krupp-dynastie die in **Villa Hügel** leefde en er de toenmalige wereldelite ontving, leest als een spannend boek. Alles kwam tot een – soort van – einde toen Amerikaanse troepen in april 1945 voor de deur stonden en een ietwat naïeve Alfred Krupp dacht het op een deal te kunnen gooien. Hij werd gearresteerd, zijn vermogen geconfisqueerd en hij moest voor het oorlogstribunaal verschijnen voor het tewerkstellen van dwangarbeiders. Later kreeg hij zijn geld terug en Krupp groeide snel weer uit tot een van de grootste staalproducenten. In de 269 kamers tellende villa, waar ooit 650 bedienden werkten, zou echter nooit meer een Krupp-telg wonen.

► pagina 84

DEUTSCHES BERGBAU-MUSEUM

Het **Deutsches Bergbau-Museum** in Bochum is het grootse mijnbouwmuseum ter wereld. Uniek is de natuurgetrouwe replica van een ondergrondse mijngang, waar je een indruk krijgt van de ontginning van steenkool en ijzererts. In een simulator maak je een rit met een liftkooi naar een diepte van 1200 meter. Het museum telt zo'n 3000 tentoonstellingsstukken. Buiten kun je met de lift naar de top van de 70 meter hoge dubbele schachtbok. Grappig detail: op deze plek werd nooit steenkool uit de grond gehaald. De schachtbok was een schenking van Zeche Germania in Dortmund, waar hij werd afgebroken om vervolgens in losse stukken naar Bochum te worden getransporteerd.

► pagina 117

GDANSKA

De keuken van restaurant **Gdanska** in Oberhausen serveert typisch Poolse gerechten. Al vanaf 1870 kwamen Polen in groten getale naar West-Duitsland om er te werken in de kolenmijnen en staalfabrieken. Behalve hun identiteit en cultuur brachten ze hun vrouwen en kroost mee naar de nieuwe *Heimat*. Tegen 1890 sprak een derde van de schoolkinderen hier Pools. Bij Gdanska eet je gerechten als met aardappel en kwark gevulde *pierogi* en uitgebakken spek, malse runderrollade met Silezische knoedels en rodekool. Als dessert bestel je een met blauwe bessen gevulde pannenkoek met vanillesaus, slagroom en een 'Pools vlaggetje': een shotglas wodka-frambozensiroop.

► pagina 53

7

ZENTRUM FÜR INTERNATIONALE LICHTKUNST

Ontdek wat licht in je losmaakt in het **Zentrum für internationale Lichtkunst** in Unna. Het museum, gevestigd in de voormalige Linden-bierbrouwerij, toont lichtkunst in al zijn facetten – tweedimensionaal, driedimensionaal, als optische illusie, digitaal in de vorm van *hypersculptures*, of door middel van laserlicht en neon. De rauwe, donkere kelderruimtes bieden een spannend decor. Voor het museum bevindt zich een installatie van de Rotterdamse mediakunstenaar Giny Vos: *Light Phenomena*. De permanente tentoonstelling van het museum omvat lichtkunst van onder anderen Joseph Kosuth, Christina Kubisch, Jan van Munster, Olafur Eliasson en James Turrell.

► pagina 173

8

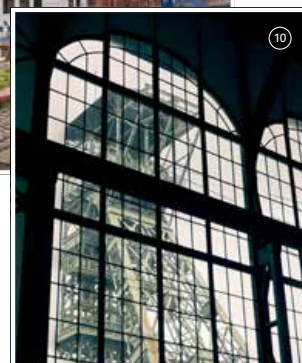
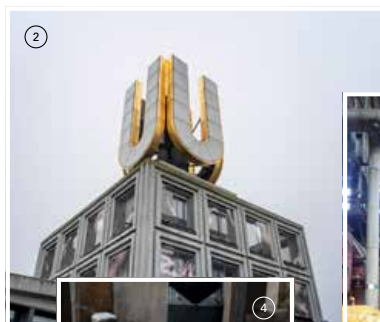
ZECHE ZOLLERN

Een hoogtepunt op het gebied van industrieel erfgoed is **Zeche Zollern**, de 'industrie-kathedraal' van het Ruhrgebied. De combinatie van verspreid staande gebouwen, die zowel in jugendstil als in baksteengotiek opgetrokken zijn en van uienkoepeltjes zijn voorzien, met ernaast de slanke schachtbokken in vakwerkstijl, hebben iets weg van een filmset. In 1960 werd de mijn gesloten. Plannen om alles af te breken werden gelukkig op tijd verijdeld en zo ontstond hier het officieel eerste industriemonument van Duitsland. Iets wat later meermaals navolging zou vinden. Het museum biedt een hoop boeiends over mijnbouw.

► pagina 132

TOP 10 ► INDUSTRIEEL ERFGOED EN MUSEA

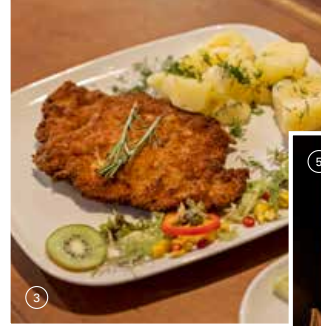
- 1 Ervaar de werkplek van een kompel in het **Deutsches Bergbau-Museum**. ► p. 117
- 2 Van een bierbrouwerij tot creatieve hotspot: de **Dortmunder U**. ► p. 135
- 3 Uren ronddolen in een voormalige hoogoven in het **Landschaftspark Duisburg-Nord**. ► p. 42
- 4 In het **LWL-Freilichtmuseum Hagen** ontdek je onder de hemel oude ambachten. ► p. 159
- 5 Toen de keizer een scheepslift kwam openen: **LWL-Museum Schiffshebewerk Henrichenburg**. ► p. 125
- 6 Wandel over de **Bergbaurundweg Muttental**, de werkroute van mijnwerkers. ► p. 148
- 7 Bezoek de twee musea in Unesco **Zeche Zollverein**. ► p. 83
- 8 Voel de rijkdom van de Krupp-dynastie in de kolossale **Villa Hugel**. ► p. 84
- 9 In de **Zeche Nachtigall** nam de kolenindustrie in het Ruhrgebied zijn aanvang. ► p. 147
- 10 Industrieel erfgoed in optima forma: de kolenmijn **Zeche Zollern**. ► p. 132

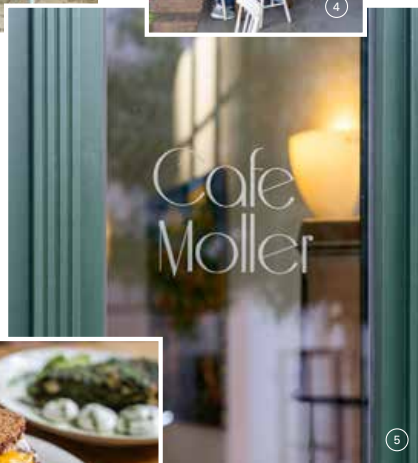
TOP 10 ► RESTAURANTS

- 1 In **Ampütte** kun je dag en nacht terecht voor een stevige hap.
► p. 80
- 2 Haute cuisine bij sterrenrestaurant **The Stage**. ► karlsbader straÙe 1a, dortmund
- 3 Ontdek de Duits-Poolse *Ruhrpott*-keuken bij **Gdanska**.
► p. 53
- 4 Laat je in het **Goldener Anker** verwennen door een sterrenchef.
► p. 168
- 5 Eten, wijn en cocktails bij **Luups**.
► p. 136
- 6 Bij **Ronja im Ringlokschuppen** eet je in de oude locomotiefhal.
► p. 63
- 7 Bij **Schiffers** heb je keuze uit Duits, mediterraan en Aziatisch.
► p. 84
- 8 Nelson Müller kookt de sterren van de hemel in **Schote**. ► rüttenscheider straÙe 62, essen
- 9 Bestel na een stevige wandeling een schnitzel bij **Stubenschick ninety one**. ► p. 159
- 10 In brouwerijrestaurant **Suberg's bei Boente** mag er gerust een biertje bij. ► p. 124

TOP 10 ► CAFÉS

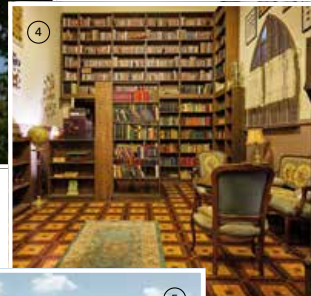
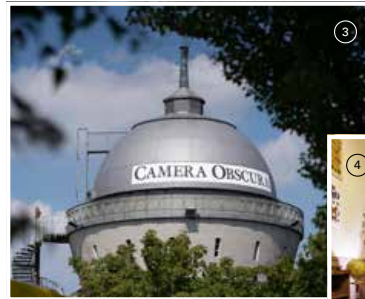
- 1 In de **Ankerbar** werden ooit *Tatort*-afleveringen opgenomen. ► p. 36
- 2 Lokale specialiteiten eet je bij **Café Kram**. ► p. 97
- 3 Ga terug in de tijd bij **Café Leye** en bestel er veganistische gerechten. ► p. 147
- 4 In Parijse sferen met een café au lait, croissant en veel boeken in **Café Livres**. ► p. 79
- 5 **Café Moller** lijkt net een woonkamer. ► p. 173
- 6 In **Glück** kan het allemaal: je haren laten doen, koffiedrinken en shoppen. ► p. 38
- 7 Taart eet je bij **Goldberg's Törtchen**, ook als je ze glutenvrij of vegan wilt. ► p. 157
- 8 Woonkamernostalgie vind je in vintagecafé **Krümelküche**. ► p. 39
- 9 Ontbijt, taart of lunch, bij **OmaRosa** kun je altijd terecht. ► p. 135
- 10 Bestel een drankje bij **Umschlagplatz** in de haven van Dortmund. ► p. 138

TOP 10 ► BINNEN

- 1 Fossielen uit de oertijd zie je in **Archäologiemuseum Hagen**.
► p. 158
- 2 Ga naar een indoor evenement van cultuurcentrum **JunkYard**.
► p. 138
- 3 Ontdek de werking van een gaatjes-camera bij **Camera Obscura**.
► p. 63
- 4 In de **Eloria Erlebnisfabrik** beleef je een spannend avontuur.
► p. 95
- 5 In de kolossale **Gasometer** kijk je heel anders tegen de wereld aan.
► p. 48
- 6 Leer over de havens in het **Museum der Deutschen Binnenschifffahrt & Museumsschiff Oscar Huber**. ► p. 36
- 7 Voor impressionistische en expressie-onistische kunst ga je naar **Museum Folkwang**. ► p. 79
- 8 In **Phoenix des Lumières** verlies je je in prachtige beelden en geluiden.
► p. 139
- 9 Bezoek het **Ruhr Museum** en wordt expert over het Ruhrgebied.
► p. 83
- 10 Het **Zentrum für internationale Lichtkunst** experimenteert met kunstlicht en lichtkunst. ► p. 173

KIDSPROOF

①

②

③

⑤

Tierpark + Fossilium

Bochum ①: gevarieerde stadsdierentuin waar je meteen van alles leert over fossielen.

► tierpark-bochum.de

Zoef zo snel mogelijk naar beneden in de **Sommerrodelbahn** in Bottrop (heropening medio 2025).

► alpincenter.com/bottrop/de/outdoor/sommerrodelbahn

Op **Daniels kleine Farm** in Castrop-Rauxel wachten twintig alpaca's op je voor een wandeltocht.

► danielskleinefarm.de

Revierpark Wischlingen

② in Dortmund: veel waterpret en je ontdekt van alles over de natuur. ► wischlingen.de

Neem de **Hespertalbahn** ③ in Essen en waan je in de Zweinsteinexpres met een stoomtreinritje langs de Baldeneysee.

► hespertalbahn.de

Ga **vlotvaren** ④ in Essen en leef je uit op de Ruhr. Kano-varen, kajakken of suppen kan er ook.

► kanu-tour-ruhr.de

Op de boerderij **Ziegenmichel** in Gelsenkirchen mag je mee op een ritje achter de oude tractor. En boerderijdieren wachten erop om geaaid te worden.

► ziegenmichel.de

Op de 'wereldreis' **ZOOM Erlebnisswelt** ontdek je de dierenwereld van Alaska, Afrika en Azië.

► zoom-erlebnisswelt.de

LEGOLAND Discovery Centre ⑤ in Oberhausen is een indoorpark voor jonge Lego-fans met onder andere een miniatuurwereld, speeltuin, shop en restaurant.

► legoland.de

BOEKEN, FILMS & SERIES

BOEKEN

Ongetwijfeld is Frank Goosen op dit moment de meest gelezen auteur uit het Ruhrgebied. Steeds weet hij de *Ruhrpott*, en zijn geboortestad Bochum in het bijzonder, op charmante en luchtige wijze in verhaalvorm te vatten. Zijn bekendste roman, *Sommerfest*, werd ook verfilmd.

Controversieel was hij zeker: Günther Wallraffs bestseller uit 1985, *Ik Ali* (in het Duits *Ganz unten*). Daarin doet de auteur uit de doeken hoe hij, vermomd als Turkse gastarbeider, werd behandeld door bedrijven waar hij slecht betaalde baantjes uitvoerde. Een daarvan was staalgigant Thyssen in Duisburg, die vergeefs een proces tegen hem aanspande.

FILMS

Het Ruhrgebied vormde het decor van aardig wat Duitse films. Een van de bekendste is de comedy *Manta Manta*, een soort *New Kids*, maar dan met Opel Manta's. Een sfeervolle *coming of age*-film is *Junges Licht*, die de armoede en het mijnwerkersleven in het Ruhrgebied van de jaren 60 belicht. In het Landschaftspark Duisburg-Nord werden in 2023 opnames gemaakt voor de nieuwste film uit *The Hunger Games*-reeks.

SERIES

Televisieseries werden hier ook opgenomen, behoorlijk veel zelfs. De bekendste is met stip *Tatort Duisburg* met de legendarische politierechercheur Horst Schimanski, gespeeld door Götz George, in de hoofdrol (zie ook pagina 36). De serie *Tour de Ruhr* ging over een vrolijke fietstocht door het noordelijke Ruhrgebied, wat in 1981 beslist nog iets heel opmerkelijks was.

LOKALE BEROEMDHEDEN

FRANK GOOSEN

Geen Duitse auteur is zo verbonden met het Ruhrgebied als Frank Goosen. De sympathieke oer-Bochumer is bovendien bekend als cabaretier en regelmatig te zien in reportages over het gebied, vooral als het gaat over zijn geliefde geboortestad. In zijn laatste roman, *Spiel ab*, vertelt hij met de nodige insiderkennis over het wel en wee van een amateurvoetbalclub uit – hoe kan het ook anders – Bochum.

HERBERT GRÖNEMEYER

Weliswaar werd deze zanger en acteur (sommigen kennen hem nog van zijn rol als luitenant Werner in *Das Boot*) geboren in Göttingen, toch wordt hij beschouwd als een *Ruhrpottler*. Niet ten onrechte, aangezien hij zijn jeugd en studententijd doorbracht in Bochum. Zijn muzikale doorbraak kwam met het album *4630 Bochum*, dat jaren de bestverkochte plaat was bij onze oosterburen. Daarop volgden nog talloze hits. Grönemeyer is een van Duitslands beroemdste singer-songwriters.

MANUEL NEUER

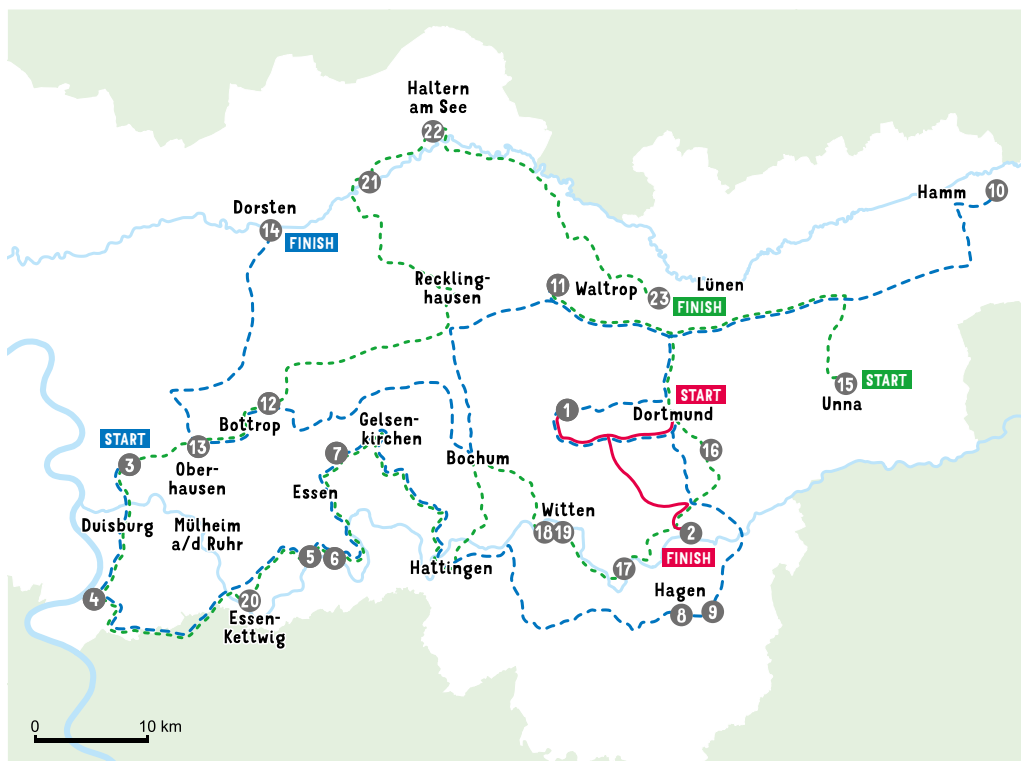
Maar liefst vijf keer werd deze keeper tot de beste van de wereld gekozen. Hij werd geboren in Gelsenkirchen, waar hij vijf jaar onder de lat stond voor Schalke 04. Zijn grootste successen behaalde hij met FC Bayern, en als 'vaste' doelman van het Duitse voetbalelftal veroverde hij in 2014 de wereldtitel. Zijn afkomst verloochende Neuer nooit: al jaren zet hij zich met zijn eigen Kids Foundation in voor kansarme jeugd in het Ruhrgebied.

NENA

Met *99 Luftballons* scoorde de in Hagen geboren zangeres Nena met haar gelijknamige band internationaal een megahit. Op haar 19e besloot ze naar Berlijn te verhuizen en vier jaar later kende de hele wereld haar naam: ook in Nederland stond ze op nummer 1. Het grote succes van het anti-oorlogslied uit 1983 zou ze nooit meer overtreffen. Over haar jeugd herinnert Nena zich het stiekem roken bij de Kaiser-Friedrich-Turm, langs de route van de Drei-Türme-Weg (zie pagina 159).

ROADTRIPS

Weekend — Week (autoroute) - - - Week (fietsroute) - - -

WEEKEND

Dag 1: bezoek de grootste stad van het Ruhrgebied: Hanzestad **Dortmund** (p. 131). Ontdek alternatieve winkels en streetart in het **Unionviertel** (p. 135) en haal friet met curryworst bij **Wurst Willi** (p. 135). In de studentenwijk **Kreuzviertel** (p. 136) vind je cafés en restaurants of ga shoppen bij **HEJ Store** (p. 136) en **Unterhaltung Lieblingsstücke** (p. 136) en bewonder de Jugendstil-panden. **Dag 2:** bezoek de mooiste, nog bestaande kolenmijn, **Zeche Zollern 1** (p. 132, 12 km van Dortmund), de 'industriekathedraal' van het Ruhrgebied vanwege de Jugendstil, baksteengotiekelementen en twee schachtbokken in vakwerkstijl. Er huist een museum waar je van alles leert over de mijnbouw. Rijd vervolgens door richting ruïne **Hohensyburg 2** (p. 140). Boven heb je een prachtig uitzicht over stuwmeer de Hengsteysee.

WEEK (AUTOROUTE)

Dag 1: begin in **Duisburg** (p. 33) voor het **Landschaftspark Duisburg-Nord** ③ en de **Tiger & Turtle** ④. **Dag 2:** bezoek in **Essen** (p. 71) **Villa Hügel** ⑤, waai uit aan de **Baldeneysee** ⑥ en ontdek Unesco Werelderfgoed in **Zeche Zollverein** ⑦. **Dag 3:** dwaal door de vakwerkstraatjes van **Hattingen** (p. 160), ga in **Hagen** (p. 153) naar het **Osthaus Museum** ⑧ en **Villa Hohenhof** ⑨. **Dag 4:** verken in **Dortmund** (p. 131) het **Kreuzviertel**, leer over mijnbouw in **Zeche Zollern** ⑩ en ga in **Hamm** (p. 169) naar de kop van de **Glaselefant** ⑪. **Dag 5:** leer in **Waltrop** (p. 125) over stoomtechniek bij de **scheepslift** ⑫. **Bochum** (p. 117) bezoek je voor het **Deutsches Bergbau-Museum**, de wijk **Ehrenfeld** en uitgaansgebied **Bermuda3Eck**. **Dag 6:** wandel in **Gelsenkirchen** (p. 101) door het **Nordsternpark** en kijk in **Bottrop** (p. 91) je ogen uit bij de **Tetraeder** ⑬. **Dag 7:** in de **Gasometer** ⑭ van **Oberhausen** (p. 45) bezoek je een tentoonstelling. Sluit je roadtrip af in **Dorsten** (p. 168), in sterrenrestaurant **Goldener Anker** ⑮.

① Duisburg, ② ca. 58 km ► Essen, ③ ca. 25 km ► Hattingen, ca. 30 km ► Hagen, ④ ca. 40 km ► Dortmund, ca. 55 km ► Hamm, ⑤ ca. 50 km ► Waltrop, ca. 35 km ► Bochum, ⑥ ca. 20 km ► Gelsenkirchen, ca. 9 km ► Bottrop, ⑦ ca. 11 km ► Oberhausen, ca. 21 km ► Dorsten

WEEK (FIETSRUTE)

Dag 1: Unna ► Waltrop ► Dortmund. Onderweg: bezoek het **Zentrum für Internationale Lichtkunst** ⑯ (p. 173), **LWL-Museum Schiffshebewerk Henrichenburg** ⑰ (p. 125), de upcoming wijk **Unionviertel** (p. 135) en de promenade aan de **Phoenix-See** ⑱ (p. 139). **Dag 2:** Dortmund ► Hagen ► Witten. Onderweg: volg het pad langs de **Harkortsee** ⑲ (p. 161) en het **Bergbaurundweg Muttental** ⑳ (p. 148) langs industriemuseum **Zeche Nachtigall** ㉑ (p. 147). **Dag 3:** Witten ► Bochum ► Hattingen. Onderweg: bekijk het **Bergbau-Museum** (p. 117), universiteitsstad **Bochum** (p. 111) en de vakwerkhuisen in **Hattingen** (p. 160). **Dag 4:** Hattingen ► Essen ► Essen Kettwig ► Mülheim. Onderweg: begin in kolonmijn **Zeche Zollverein** ⑦ (p. 83), fiets door **Essen-Kettwig** ⑳ (p. 86) en langs de 269 kamer tellende **Villa Hügel** ⑤ (p. 84). Fiets langs de oevers van de **Baldeneysee** ⑥ (p. 84) en de Ruhr. **Dag 5:** Mülheim ► Duisburg ► Oberhausen. Onderweg: beklim de **Tiger & Turtle** ④ (p. 41), drink koffie in Duisburg-Centrum, bezoek **Landschaftspark Duisburg-Nord** ③ (p. 42) en een expositie in de **Gasometer** ⑬ (p. 48). **Dag 6:** Oberhausen ► Bottrop ► Recklinghausen ► Dorsten. Onderweg: uitzicht vanaf de **Tetraeder** ⑫ (p. 95), bezoek de historische Altstadt van **Recklinghausen** (p. 124), pak het pontje bij de Lippe (p. 165). **Dag 7:** Dorsten ► Haltern am See ► Lünen. Onderweg: volg de **Römer-Lippe-Route** ㉒ (p. 174), bezoek het **LWL-Römermuseum** ㉓ (p. 174) en bewonder de **Lüntec Tower** ㉔ (p. 169).

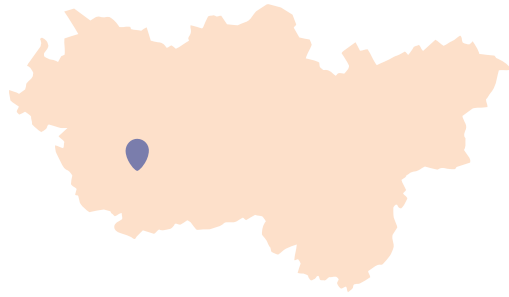
① Unna ► Waltrop ► Dortmund, ca. 42 km, ② Dortmund ► Hagen ► Witten, ca. 40 km, ③ Witten ► Bochum ► Hattingen, ca. 26 km, ④ Hattingen ► Essen ► Essen Kettwig ► Mülheim, ca. 35 km, ⑤ Mülheim ► Duisburg ► Oberhausen ca. 22 km, ⑥ Oberhausen ► Bottrop ► Recklinghausen ► Dorsten ca. 53 km, ⑦ Dorsten ► Haltern am See ► Lünen, ca. 55 km

DUISBURG

RAUW, MAAR OOK GROEN
EN KOSMOPOLITISCH

Wandel tussen oude hoogovens in het Landschaftspark-Nord, verken de oude havenwijk in Ruhrort, ontdek moderne kunst in de vernieuwde Innenhafen, beklim de 'wandelachtbaan' Tiger & Turtle en onthaast in een weids merengebied net buiten de stad. Duisburg schudde veel van zijn industriële verleden van zich af, maar bewaarde het beste en onderging daarmee enkele opmerkelijke metamorfoses.

IN DE VOETSPOREN VAN TATORT

Duisburg is zo dichtbij, hoe kan het dat deze stad bij toeristen nog zo onbekend is? En is dat terecht? Nee, om meteen die laatste vraag te beantwoorden, want Duisburg biedt veel afwisseling voor een boeiende stedentrip. Maar als typische industriestad in het Ruhrgebied had het lange tijd de schijn tegen.

Feit is: Duisburg wás in de jaren 70 en 80 een sterk verontreinigde stad. Geen plek waar je voor de lol naar toeging. Hoe anders is het er nu. Industrie is er nog steeds (de Rijnhaven is 's werelds grootste rivierhaven), maar het groen overheerst in deze grote multiculturele stad.

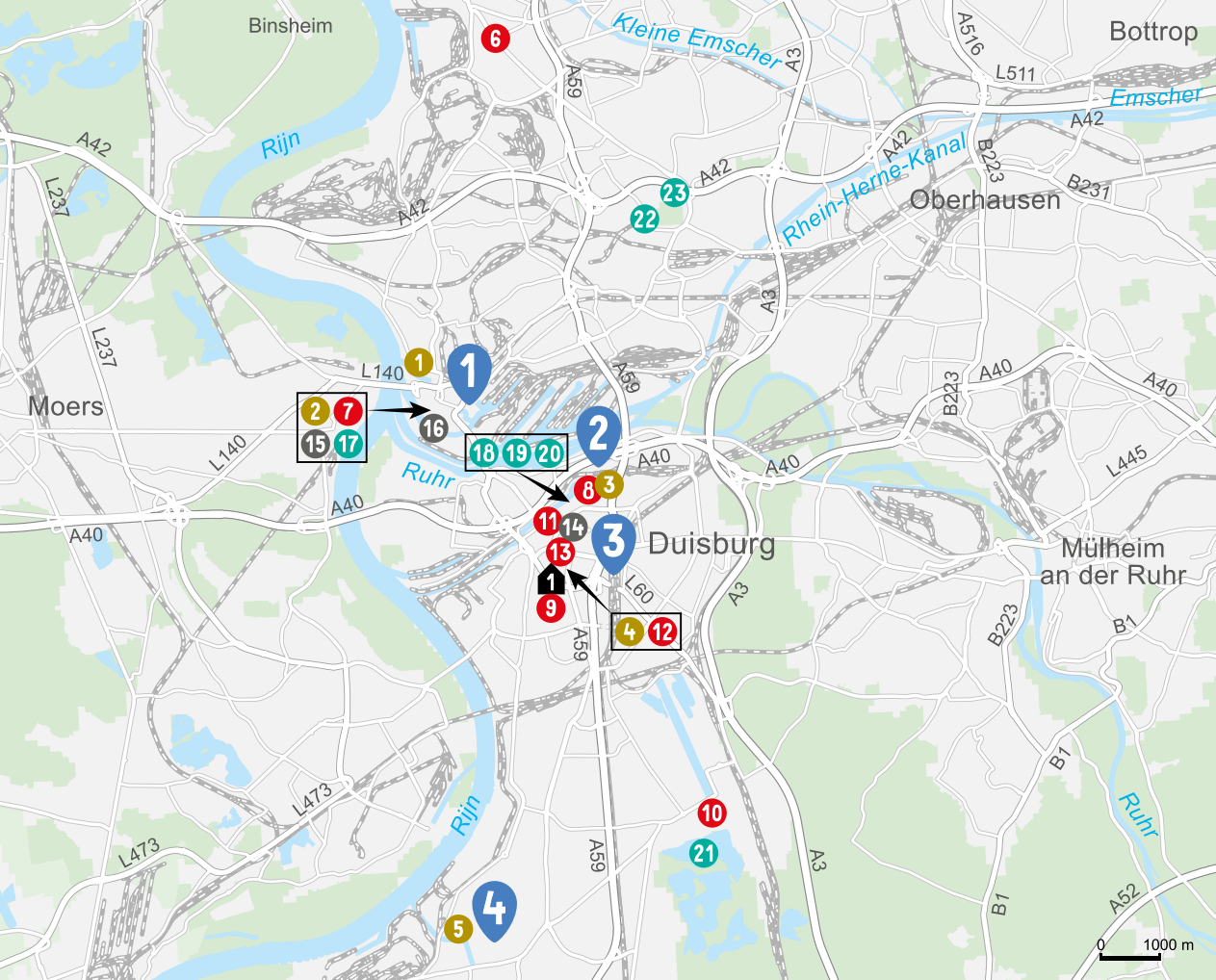
Met een half miljoen inwoners en zo'n 150 nationaliteiten kun je de stad zeker kosmopolitisch noemen. De jaarlijkse drakenbootregatta en Ruhrgames zijn tot ver over de stadsgrenzen bekend. Ook zijn hier in de haven enkele afleveringen van de krimi *Tatort* opgenomen. Duisburgers gelden als vriendelijk en tegemoetkomend, maar ook direct.

LOKALE SPECIALITEIT

CULINAIR PARADIJS

Over de multiculturele wijk Marxloh werd al veel gezegd en geschreven – lang niet altijd positief. Minder vaak hoor je dat het een culinair paradijs is voor wie graag eens andere smaken probeert: het hoeft immers niet altijd een curryworst te zijn.

Langs de **Weseler Straße 6**, bekend van de talrijke bruidsmodezaken, rijgen internationale eettentjes zich aaneen. Volg gewoon je neus en tast toe.

TRIPS

- 1 Ruhrort
- 2 Innenhafen
- 3 Dellviertel
- 4 Duisburg-Süd

BEZIENSWAARDIGHEDEN

- 1 Museum der Deutschen Binnenschifffahrt
- 2 Oscar Huber
- 3 Museum Küppersmühle
- 4 Lehmbruck Museum
- 5 Tiger & Turtle

ETEN & DRINKEN

- 6 Weseler Straße
- 7 Ankerbar
- 8 Faktorei
- 9 Krümelküche
- 10 RheinEis
- 11 Bettys Weinhock
- 12 Mimi e Rosa
- 13 Evergreen

SHOPPEN

- 14 Glück
- 15 Vinotico
- 16 Nudelgarten

LEUK OM TE DOEN

- 17 Schimmi-Tour
- 18 Marina
- 19 Altstadtpark
- 20 Garten der Erinnerung
- 21 Sechs-Seen-Platte
- 22 Landschaftspark Duisburg-Nord
- 23 Neustadt / Emscherkunstweg

BLIJF LOGEREN

- 1 NiteRoom

TRIP
1

RUHRORT

1 2 GESCHIEDENIS VAN DE HAVEN

De Rijnhaven van Duisburg, de grootste rivierhaven ter wereld, heeft een lange, boeiende geschiedenis. In het **Museum der Deutschen Binnenschifffahrt**, gevestigd in een voormalige openbare badinrichting in jugendstil, valt hierover van alles te ontdekken. Daarna stap je vanaf de kade van de rauw-nostalgische Ruhrort-haven aan boord van een museumschip, de historische radersleepboot **Oscar Huber**.

apostelstraße 84,

binnenschiffahrtsmuseum.de

7 DAAR IN DAT KLEINE CAFÉ

Dwaal rond in de straten van Ruhrort. Hier kun je nog iets van de oude sfeer opsnuiven, toen het een levendige havenwijk was die op z'n hoogtepunt zo'n honderd cafés telde. Veel zijn er niet over, maar de **Ankerbar** aan het marktplein is er zo een. In de jaren 80 werden er diverse scènes van de krimi *Tatort* opgenomen.

könig-friedrich-wilhelm-straße 18, insta @ankerbar_

17 PLAATS DELICT

De *Tatort*-afleveringen met de sjofel geklede en dwarse rechercheur Horst Schimanski hebben een cultstatus. Een aantal ervan had een Nederlands tintje dankzij Hänschen, een bijrol vertolkt door de Nederlander Chiem van Houweninge. Volg beiden in hun voetsporen op een spannende **Schimmi-Tour** door de straten van Ruhrort.

duisburg.de/microsites/visitduisburg-nl/ontdek_de_stad/guided_tours/schimmi-tour-nl.php (op aanvraag) of: du-tours.de/touren/schimmi-tour-mit-currywurst

 TRIP
2

INNENHAFEN

3 GRAANTJE MEEPIKKEN

Museum Küppersmühle, gevestigd in een oud graanpakhuis, is een sprekend voorbeeld van culturele herbestemming. In dit volledig gerenoveerde bouwwerk van rood baksteen worden naast moderne en hedendaagse Duitse kunstcollecties – in totaal 300 werken, van Anselm Kiefer tot Gerhard Richter – ook internationale tentoonstellingen gehouden. Architectonisch bijzonder is de spectaculaire traptoren.

philosophenweg 55, museum-kueppersmuehle.de

18 19 20 OUD WERD NIEUW

Duisburg wist sterarchitect Sir Norman Foster te strikken voor de renovatie van de voormalige industriehaven. Je kunt hier flaneren of uitrusten in de **Marina** (jachthaven) en in het **Altstadtpark**, waar een deel van de oude stadsmuur te zien is. Met de **Garten der Erinnerung** slaagde landschapskunstenaar Dani Karavan erin historische elementen esthetisch in de door hem bedachte herinneringstuin te integreren.

marina, schifferstraße 90,

marina-duisburg.com; garten der erinnerung,

philosophenweg 9, innenhafen-portal.de/

standort/garten-der-erinnerung

8 BURGERIJ

Rond de vernieuwde Innenhafen, waarvan de herinrichting begon tijdens de millenniumwisseling, hebben zich diverse restaurants gevestigd.

Faktorei presenteert zich primair als steakhouse, maar heeft ook originele hamburgers op de kaart staan, zoals de Louis de Funès, een brioche met een *patty* (burger) van black angus, camembert, bosbessen en tomatensalsa.

philosophenweg 21, faktorei.de

TRIP
3

DELLVIERTEL

4 TUREN NAAR SCULPTUREN

Midden in een sculpturenpark ligt het uitnodigende **Lehmbruck Museum**. Het toont moderne beeldhouwwerken en plastieken van internationaal bekende kunstenaars als Alberto Giacometti, Constantin Brâncuși, Hans Arp, Tony Cragg, Henry Moore, Niki de Saint Phalle en naamgever Wilhelm Lehmbruck. De afwisseling tussen de werken – van primitivisme en kubisme tot aan expressionisme – is groot.

friedrich-wilhelm-straße 40 (immanuel-kant-park),
lehmbruckmuseum.de

14 TAART BIJ DE KAPPER

Is het een kapsalon? Een café? Een boetiek? Bij **Glück** laat je je haar doen terwijl je geniet van *Kaffee und Kuchen* en klinken er altijd relaxte deuntjes uit de speakers. Daarna kun je nog even neuzen tussen labels als King Louie en YéYé. Een prima plek om je zaterdag in Duisburg te beginnen.

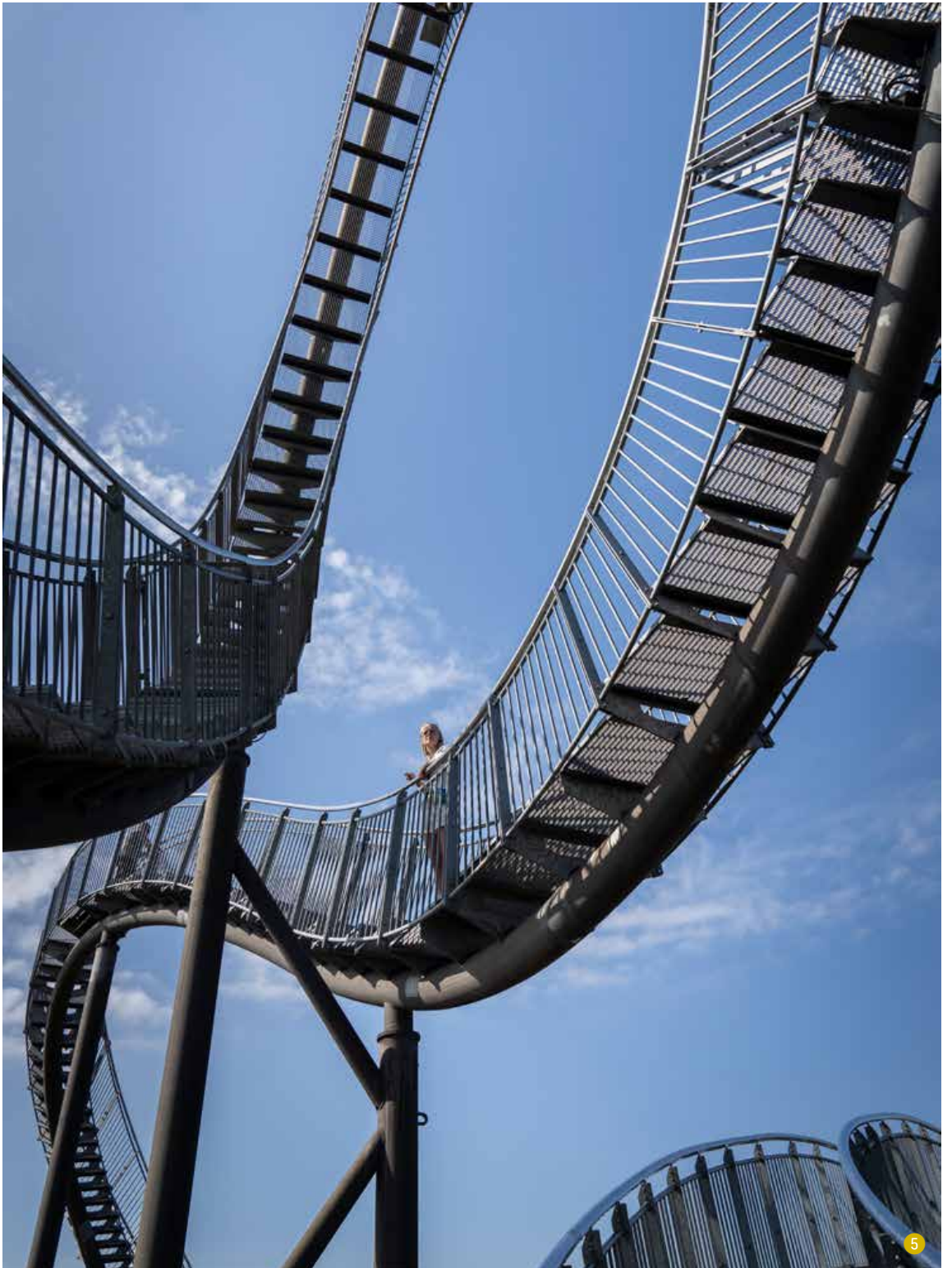
obermauerstraße 39,
insta @glueck_friseur.cafe

9 TOT DE LAATSTE KRUMMEL

Meer woonkamernostalgie dan in vegan café **Krümelküche** vind je haast niet. Op de snuisterijen en het vintage interieur raak je niet uitgekeken. Een plek om bij te kletsen of je met een boek terug te trekken. De kaart biedt van alles voor liefhebbers van zowel zoet als hartig, waaronder wisselend gebak en speltbrood met bijvoorbeeld gegrilde groente en salade.

johanniterstraße 28, kruemelkueche.de

TRIP
4

DUISBURG-SÜD

5 KLIM EN KRUIP

Als je één must-see in Duisburg moet aanwijzen, dan is dat **Tiger & Turtle** op de Heinrich-Hildebrand-Höhe, ook wel *Magic Mountain* genoemd. Het is zowel een sculptuur als een klimattractie als een fotogeniek unicaat. Duitsers noemen het een *Landmarke* (oriëntatiepunt), maar dan doe je deze uitdagende constructie, ontworpen door architecten Ulrich Genth en Heike Mutter, die speelt met je verbeelding en durf, echt tekort.

ehinger straße 117, duisburg.de/tourismus/stadt_erleben/industriekultur/tiger-and-turtle.php

10 1, 2 OF 3 BOLLETJES

Nieuwe generaties ijsmakers zoeken naar andere wegen en komen daarbij soms uit op plekken die je niet verwacht, zoals **RheinEis**. In dit geval gelukkig maar, want van dit trendy ingerichte ijscafé fleurt de wijk Wedau flink op. Voor hun ijs gebruiken zij-instromers Linda en Jonas uitsluitend natuurlijke ingrediënten. Bovendien heeft RheinEis ook vegan en lactosevrij-ijs in de bakken.

an den platanen 2b, rheineis.net

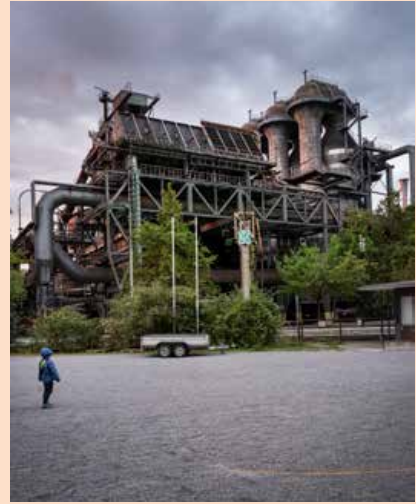
21 DE WIJDE WERELD IN

Met een ijsje in de hand is het een kattensprong naar de **Sechs-Seen-Platte**, een verzameling van zes recreatiemeren. Dicht bij de stad stap je hier in een wereld van bos en water die van alles biedt: 25 kilometer aan wandelroutes, vogels kijken, zwemstrandjes, watersport en plekken om te barbecueën.

kalkweg 262 / parking masurenallee, freibad-wolfssee.de

OOK DE MOEITE WAARD

TRANSFORMATIE

In het **Landschapspark Duisburg-Nord** 22 blijf je je ogen uitkijken. Wandelend tussen en over de gigantische installaties van een oude hoogoven met schoorstenen en pijpleidingen waan je je in een postapocalyptische film waarin de natuur het van de beschaving heeft overgenomen. In de voormalige gasopslag bevindt zich nu Europa's grootste indoordruk-bassin. Het LaPaNo biedt ook een klimwand

en een hoogteparcours, en je kunt er skaten, biken en een fakkeltocht maken. Zodra het donker is, toveren lichtinstallaties het terrein om in een spectaculair licht- en kleurspel. In de noordoosthoek bevindt zich **Neustadt** 23, een fictieve ministad, tevens Station 74 van kunstroute **Emscherkunstweg**. [emscherstraÙe 71, landschapspark.de](https://emscherstra%C3%9Fe.71.landschapspark.de), emscherkunstweg.de/kunstwerk/neustadt

5x WIJN & LEKKERS

Op het terras met een wijntje bij **Bettys Weinhock** ¹¹

▶ alter markt 7

Vinotico: voor een fles wijn en delicatessen ¹⁵

▶ neumarkt 21

De beste pasta en salades bij **Nudelgarten** ¹⁶

▶ gildenstraße 16

Een Italiaans dagmenu of espresso bij **Mimi e Rosa**

¹² ▶ dellstraße 36

Evergreen, voor als je van veel kleur houdt ¹³

▶ wallstraße 20

BLIJF LOGEREN

1 GOOD NITE

Het centraal gelegen **NiteRoom** in de wijk Dellviertel heeft moderne en smaakvol ingerichte, ruime kamers. Deze beschikken allemaal over een eigen badruimte met inloopdouche, vloerverwarming, een comfortabele zithoek, minibar en balkon.

grünstraße 55, hotel.niteroom.de